

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

PHILIPPE LÉGER

prednesené 29. septembra 2005¹

1. Majú vnútroštátne správne a súdne orgány, na ktoré je podaná sťažnosť alebo opravný prostriedok proti rozhodnutiu o uložení sankcie, právo overovať, či vývozca požadoval náhradu vo väčšej výške, než mu prináleží, hoci už rozhodnutie o vrátení neoprávnene vyplatenej sumy nadobudlo právoplatnosť? V prípade zápornej odpovede na túto otázku, je nevyhnutné dať inú odpoveď, keď sa zákonnosť rozhodnutia o vrátení náhrad opiera o výklad práva Spoločenstva, ktorý Súdny dvor neskôr svojím rozsudkom zrušil?

burg-Jonas (ďalej len „Hauptzollamt“), čo sa týka skutočnosti, že navrhovateľovi bola uložená sankcia uvedená v článku 11 ods. 1 prvého pododseku písm. a) nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*]².

3. Toto konanie je pre Súdny dvor podnetom na to, aby spresnil, za akých podmienok možno vydať rozhodnutie o uložení sankcie a ako ho možno skĺbiť s výzvou na vrátenie súm na základe článku 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87.

2. Také sú v podstate otázky, ktoré kladie Finanzgericht Hamburg (Nemecko) v rámci konania vo veci ED & F Man Sugar Ltd (ďalej len „navrhovateľ“) proti Hauptzollamt Ham-

2 — Ú. v. ES L 351, s. 1, zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 2945/94 z 2. decembra 1994, ktorým sa mení nariadenie č. 3665/87 v prípade spätného získania neoprávnene vyplatených súm a sankcií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 310, s. 57, ďalej len „nariadenie č. 3665/87“). Toto nariadenie bolo zrušené nariadením Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999, ktorým sa ustanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 102, s. 11; Mím. vyd. 03/025, s. 129), ktoré nadobudlo účinnosť po tom, ako nastali rozhodujúce skutočnosti sporu, a ktoré sa teda na prejednávavú vec nevzťahujú.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

I — Právny rámec

- b) čistú hmotnosť týchto výrobkov alebo prípadne množstvo vyjadrené v jednotkách miery, ktorá sa má použiť pri výpočte náhrady;

A — Právna úprava Spoločenstva

1. Systém vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky

- c) zloženie príslušných výrobkov alebo odkaz na zloženie výrobkov, ak je to potrebné na výpočet náhrady.

4. Nariadenie č. 3665/87 zavádza spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad a obsahuje najmä hmotnoprávne a procesnoprávne normy týkajúce sa získavania týchto subvencií.

...“ [*neoficiálny preklad*]

5. Druhá hlava tohto nariadenia v prvej kapitole s názvom „Nárok na náhradu“ [*neoficiálny preklad*] spresňuje, aké podmienky musia hospodárske subjekty splňať, aby im mohol byť tento nárok priznaný. Jednou z nich je podmienka stanovená v článku 3 ods. 5 uvedeného nariadenia, podľa ktorej:

6. Ak chce vývozca v prípade prepracovania alebo uskladnenia tovaru pred jeho vývozom získať preddavok na vývoznú náhradu, musí colným orgánom v súlade s článkom 25 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia č. 3665/87 predložiť platobné vyhlásenie obsahujúce základný opis a údaje o množstve výrobkov, ako aj ich miere zhodnotenia.

„Dokument použitý pri vývoze na účely preukázania toho, že sú splnené podmienky na získanie náhrady, musí obsahovať všetky informácie potrebné na výpočet výšky náhrady, najmä:

7. Článok 5 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

- a) opis výrobkov v súlade s nomenklatúrou používanou pre vývozné náhrady;

„Okrem predpokladu, že výrobok opustil colné územie Spoločenstva, je vyplatenie diferencovanej alebo nediferencovanej

vývozných náhrad závislé od toho, či výrobok bol v rámci lehoty dvanásť mesiacov po prijatí vývozného colného vyhlásenia dovezený do tretej krajiny, respektíve do stanovenej tretej krajiny, okrem prípadu, ak počas prepravy v dôsledku vyššej moci zanikol:

- a) ak existujú vážne pochybnosti o dosiahnutí skutočného miesta určenia výrobku

alebo

- b) ak existuje možnosť, že výrobok bude... opäť dovezený do Spoločenstva...

...“ *[neoficiálny preklad]*

8. Článok 11 nariadenia č. 3665/87 zavádza systém vývozných náhrad a sankcií s cieľom zefektívniť boj proti nepresnostiam a podvodom, ktoré boli zistené pri poskytovaní vývozných náhrad. Prvé, tretie a piate odôvodnenie nariadenia č. 2945/94 sú formulované takto:

„keďže pravidlá Spoločenstva, ktoré sú v platnosti, ustanovujú poskytovanie vývoz-

ných náhrad výlučne na základe objektívnych kritérií, najmä pokiaľ ide o množstvo, povahu a vlastnosti vyvážaného výrobku a geografické miesto určenia; keďže na základe skúseností by bolo potrebné zintenzívniť opatrenia na boj proti nepresnostiam a najmä podvodom škodiacim rozpočtu Spoločenstva; keďže na tento účel by bolo potrebné prijať ustanovenia na opätovné získanie súm vyplatených neoprávnene a sankcie, ktoré by viedli vývozcov k tomu, aby dodržiavali pravidlá Spoločenstva;

...

keďže v prípade, ak vývozca predloží chybné informácie, na základe týchto informácií môže dôjsť k neoprávnenej platbe náhrad, pokiaľ sa chyba nezistí; ak sa chyba zistí, je prirodzené, aby sa vývozcovi uložila sankcia vo výške zodpovedajúcej pomernej časti náhrady, ktorú by dostal neoprávnene, keby chyba nebola zistená, a ak bola chybná informácia poskytnutá úmyselne, je tiež prirodzené, aby bola uložená väčšia sankcia;

...

keďže nadobudnuté skúsenosti, ako aj nepresnosti a najmä už zistené podvody v tomto kontexte poukazujú na to, že takéto opatrenia sú nevyhnutné, úmerné a dostatočne odrádzajúce a mali by byť uplatňované jednotne vo všetkých členských štátoch“. [*neoficiálny preklad*]

Za požadovanú náhradu sa považuje suma vypočítaná na základe informácií poskytnutých podľa ustanovení článku 3 alebo článku 25 ods. 2. Keď sa sadzba náhrady mení podľa miesta určenia, diferencovaná časť náhrady sa vypočíta na základe informácií poskytnutých podľa článku 47.“ [*neoficiálny preklad*]

9. Článok 11 ods. 1 prvý a druhý pododsek nariadenia č. 3665/87 znie takto:

10. Článok 11 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 3665/87 spresňuje:

„Ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako skutočne uplatniteľná náhrada, náhrada splatná pre príslušný vývoz sa rovná náhrade uplatniteľnej na výrobky skutočne vyvezené, zníženej o:

„Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť zaplatiť zápornú sumu podľa ods. 1 štvrtého pododseku, v prípade neoprávneného vyplatenia náhrady je príjemca povinný vrátiť neoprávnené získané sumy — po zohľadnení sankcií uplatniteľných podľa odseku 1 prvého pododseku — zvýšené o úroky vypočítané za čas, ktorý uplynul od vyplatenia náhrad po ich vrátenie...“ [*neoficiálny preklad*]

a) polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz;

2. Nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95

b) dvojnásobok rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje.

11. S cieľom zefektívniť boj proti podvodom na finančných záujmoch Európskeho spoločenstva prijala Rada nariadenie (ES, Euratom)

tom) č. 2988/95³. Toto nariadenie tvorí spoločný právny rámec pre všetky oblasti, ktoré sú upravené politikami Spoločenstva⁴. Jeho predmetom je všeobecná právna úprava správnych opatrení a sankcií v prípade nezrovnalostí s právom Spoločenstva⁵.

12. Podľa deviateho odôvodnenia tohto nariadenia „... opatrenia a sankcie spoločenstva ustanovené v súlade s cieľmi spoločnej poľnohospodárskej politiky tvoria integračnú súčasť systémov pomoci... [a] sledujú svoje vlastné ciele“.

13. Podľa článku 2 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 2988/95 tieto správne opatrenia a sankcie „majú byť účinné, primerané a majú odrádzať tak, aby poskytovali primeranú ochranu finančných záujmov spoločenstiev“.

3 — Nariadenie Rady z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mím. vyd. 01/001, s. 340).

4 — Pozri štvrté odôvodnenie tohto nariadenia.

5 — V zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 je pod pojmom „nezrovnalosť“ potrebné rozumiť „akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdavkovou položkou“.

14. Popritom článok 4 ods. 1 toho istého nariadenia stanovuje, že pri akejkolvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme, a to najmä povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť neprávom získané sumy. Článok 5 ods. 1 tohto nariadenia okrem toho vymedzuje správne sankcie, ktoré možno uložiť v prípade úmyselných nezrovnalostí alebo nezrovnalostí z nedbanlivosti. Jednou z týchto sankcií je „zaplatenie väčšej sumy, ako sú neprávom získané sumy“⁶.

B — Vnútroštátna právna úprava

15. § 48 zákona o správnom konaní (Verwaltungsverfahrensgesetz) z 25. mája 1976⁷ sa týka zrušenia protiprávneho správneho aktu a znie takto:

„Aj keď sa už protiprávny správny akt stal právoplatným, môže byť zrušený vcelku alebo čiastočne, a to s účinkom do budúcnosti alebo aj so spätným účinkom. Správny akt zakladajúci alebo deklarujúci právo alebo výhodu právnej povahy (správny akt, ktorý

6 — Pozri článok 5 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2988/95.

7 — BGBl. I, s. 1253.

priznáva práva) môže byť zrušený iba za podmienok odsekov 2 až 4.

II — Skutkový stav a konanie vo veci samej

...“

17. Navrhovateľ podal 12. a 13. februára 1998 na príslušný nemecký colný úrad štyri vývozné colné vyhlásenia týkajúce sa dodávok 100 ton bieleho cukru do Poľska, za ktoré žiadal poskytnutie vývozných náhrad.

16. § 51 uvedeného zákona, ktorý upravuje obnovu konania, znie takto:

18. Štyrmi rozhodnutiami zo 6. apríla 1998 mu Hauptzollamt priznal vývozné náhrady vo výške 84 831,16 DEM.

„Orgán musí na žiadosť dotknutej osoby rozhodnúť o zrušení alebo zmene právoplatného správneho aktu:

1. ak skutkové alebo právne okolnosti, na ktorých sa zakladal správny akt, sa neskôr zmenili v prospech dotknutej osoby;
2. ak existujú nové dôkazy, ktoré môžu prívodiť rozhodnutie priaznivejšie pre dotknutú osobu;
3. ak sú dané dôvody obnovy konania v zmysle § 580 Zivilprozessordnung“.

19. Po tom, ako v rámci vyšetrovania vykonaného Zollkriminalamt Köln (Úradom colného vyšetrovania v Kolíne) vyšli najavo skutočnosti nasvedčujúce tomu, že biely cukor, ktorý mal byť vyvezený do Poľska, Českej republiky a Švajčiarska, nebol dovezený do tretích krajín určenia, Hauptzollamt pri skúmaní dokumentov predložených zo strany ED & F Man Sugar, podľa ktorých bola dodávka doručená, zistil, že tieto dokumenty nepreukazovali, že vyvážané výrobky do Poľska boli prepustené do voľného obehu, ale len že boli umiestnené do aktívneho zošľachtovacieho styku.

20. Keďže navrhovateľ nepredložil dôkaz o dovoze predmetného výrobku do tretej

krajiny určenia, ktorý vyžaduje článok 5 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 3665/87, žiadal Hauptzollamt v štyroch rozhodnutiach zo 17. apríla 2000 prijatých na základe článku 11 ods. 3 tohto nariadenia vrátenie všetkých vyplatených náhrad. Navrhovateľ vrátil požadovanú sumu bez toho, aby proti rozhodnutiam o vrátení náhrad podával opravný prostriedok, čím tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť. Následne na to, štyrmi rozhodnutiami z 5. júna 2000 uložil Hauptzollamt navrhovateľovi na základe článku 11 ods. 1 prvého pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87 sankciu vo výške 42 415,60 DEM.

náhrady nebol Hauptzollamt oprávnený vyžadovať dôkaz podľa článku 5 ods. 1 písm. a) predmetného nariadenia. Tvrdí teda, že výzva na vrátenie náhrad je nezákonná a že Hauptzollamt už preto nemal právo uložiť mu sankciu podľa článku 11 ods. 1 prvého pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87.

22. Na druhej strane Hauptzollamt tvrdí, že navrhovateľ mal svoje námietky, ktoré vznikli v konaní pred Finanzgericht Hamburg, uplatniť už skôr podaním opravného prostriedku proti rozhodnutiam o vrátení náhrad. Keďže už tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť, je podľa neho ustálené, že navrhovateľ požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada.

21. Po tom, ako Hauptzollamt zamietol opravný prostriedok podaný navrhovateľom proti rozhodnutiam o uložení sankcie, podal navrhovateľ opravný prostriedok na Finanzgericht Hamburg, v ktorom namieta nezákonnosť rozhodnutí Hauptzollamt. Tvrdí totiž, že ich zákonnosť závisí od zákonnosti rozhodnutí o vrátení náhrad prijatých niekoľko týždňov predtým. Zákonnosť týchto rozhodnutí o vrátení náhrad bola pritom podľa navrhovateľa spochybnená výkladom článku 5 ods. 1 písm. a), ktorý podal Súdny dvor v rozsudku zo 14. decembra 2000, Emsland-Stärke⁸ vyhlásenom po tom, ako tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť. S poukazom na túto judikatúru sa teda navrhovateľ domnieva, že po vyplatení

III — Prejudiciálne otázky

23. Vzhľadom na tvrdenia účastníkov v konaní vo veci samej rozhodol Finanzgericht Hamburg prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto dve prejudiciálne otázky:

„1. Majú vnútroštátne orgány a sudy právo skúmať v konaní o opravnom prostriedku vedenom proti rozhodnutiu

8 — C-110/99, Zb. s. I-11569.

o uložení sankcie vydanému podľa článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87, či vývozca požadoval náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada, keď rozhodnutie o vrátení uvedené v článku 11 ods. 3 prvom pododseku uvedeného nariadenia nadobudlo právoplatnosť pred vydaním rozhodnutia o uložení sankcie?

2. V prípade zápornej odpovede na predchádzajúcu otázku, smie sa v konaní o opravnom prostriedku vedenom proti rozhodnutiu o uložení sankcie podľa článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 za okolností popísaných v [rozhodnutí vnútroštátneho súdu], aby sa zohľadnil medzitým poskytnutý výklad práva Spoločenstva, skúmať, či vývozca požadoval náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada?“

25. Prvá sa týka dôvodov rozhodnutí o vrátení náhrad a o uložení sankcie, ktoré Hauptzollamt prijal na základe článku 11 ods. 1 a 3 nariadenia č. 3665/87. V záujme poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď je totiž podľa môjho názoru potrebné skúmať prejudiciálne otázky vo svetle okolností sporu vo veci samej.

26. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Hauptzollamt zdôvodnil vymáhanie vývozných náhrad tým, že navrhovateľ nebol schopný predložiť na základe článku 5 ods. 1 prvého pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87 požadovaný dôkaz o tom, že vyvezený cukor bol v Poľsku prepustený do voľného obehu⁹.

IV — Posúdenie

A — O rozsahu prejudiciálnych otázok

24. Aby som rozptýlil akékoľvek nejasnosti týkajúce sa zmyslu a rozsahu prejudiciálnych otázok, zdá sa mi nevyhnutné urobiť dve poznámky.

27. Čo sa týka rozhodnutia o uložení sankcie, zdá sa, že Hauptzollamt považoval podmienky na uloženie sankcie za splnené tým, že vývozca, keďže nenapadol výzvu na vrátenie náhrad, implicitne uznal, že požadoval náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada¹⁰. Vzhľadom na to, že, ako to inak vnútroštátny súd viackrát pripomína, vývozca poskytol vo svojich vývozných colných vyhláseniach presné údaje¹¹, nie sú

9 — Pozri návrh na začatie prejudiciálneho konania vo francúzskom znení, s. 3.

10 — Tamže, s. 4.

11 — Tamže, s. 9 a 10.

podľa mňa dôvody na vydanie rozhodnutia o uložení sankcie zreteľne vyjadrené.

28. Druhá poznámka sa týka tvrdenia navrhovateľa, podľa ktorého je výzva Hauptzollamt na vrátenie náhrad v zmysle už citovaného, neskôr vyhláseného rozsudku Emsland-Stärke nezákonná.

29. Je namieste poznamenať, že síce Súdny dvor v uvedenej veci vyslovil, že vyzvať na predloženie dôkazu o prepustení do voľného obehu v tretej krajine dovozu podľa článku 10 ods. 1 nariadenia (EHS) č. 2730/79¹² možno len pred poskytnutím vývozných náhrad¹³, Súdny dvor tiež uviedol, že náhrada sa musí vrátiť, ak príslušné vnútroštátne orgány zistia, že realizácia vývozu zakladá protiprávne konanie vyplývajúce zo snahy vývozcu čerpať výhody, ktoré prináša uplatnenie právnej úpravy Spoločenstva, umelým vytvorením podmienok na ich získanie.¹⁴

12 — Nariadenie Komisie z 29. novembra 1979, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 317, s. 1) [neoficiálny preklad], ktorého článok 10 ods. 1 v podstate zodpovedá článku 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 a ktorý bol účinný v čase, keď nastali rozhodujúce skutočnosti sporu.

13 — Pozri rozsudok Emsland-Stärke, už citovaný, body 48 a 49.

14 — Tamže, body 50 až 54.

30. Vzhľadom na konkrétne okolnosti vývozu, ktorý je predmetom konania vo veci samej, prináleží podľa mňa vnútroštátnemu súdu, aby podľa potreby a v súlade s vnútroštátnou procesnoprávnou úpravou posúdil zákonnosť predmetnej výzvy na vrátenie náhrad s ohľadom na výklad predmetného ustanovenia, ktorý medzitým prijal Súdny dvor.¹⁵

31. V nadväznosti na skutočnosti, ktoré som uviedol, sa budem zaoberať najprv prvou a potom prípadne aj druhou otázkou.

B — O prvej prejudiciálnej otázke

32. Svojou prvou otázkou sa Finanzgericht Hamburg pýta, či majú vnútroštátne správne a súdne orgány právo v konaní o opravnom prostriedku alebo sťažnosti proti rozhodnutiu o uložení sankcie vydanému podľa článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 skúmať, či vývozca požadoval

15 — V tomto zmysle pozri rozsudok z 13. januára 2004, Kühne & Heitz (C-453/00, Zb. s. I-837), v ktorom Súdny dvor uviedol, že „zásada spolupráce vyplývajúca z článku 10 ES zaväzuje správny orgán, na ktorý bol v tomto zmysle podaný návrh, znovu preskúmať právoplatné správne rozhodnutie s cieľom zohľadniť výklad relevantného ustanovenia, ktorý medzitým podal Súdny dvor, keď

— je podľa vnútroštátneho práva oprávnený vrátiť sa k tomuto rozhodnutiu,

— predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v dôsledku rozsudku vnútroštátneho súdu rozhodujúceho v poslednom stupni,

— tento rozsudok je vzhľadom na neskoršiu judikatúru Súdneho dvora založený na nesprávnom výklade práva Spoločenstva prijatom bez toho, aby o tom v prejudiciálnom konaní rozhodoval Súdny dvor na návrh za podmienok uvedených v článku 234 ods. 3 ES, a

— účastník konania sa obrátil na správny orgán bezodkladne po tom, ako sa o tejto judikatúre dozvedel“.

náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada v prípade, že podkladom pre rozhodnutie o vrátení náhrad prijaté na základe článku 11 ods. 3 prvého pododseku tohto nariadenia je nepredloženie dôkazu o dovoze výrobku do tretej krajiny určenia, ktorý vyžaduje článok 5 ods. 1 uvedeného nariadenia, pričom toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred prijatím rozhodnutia o uložení sankcie.

33. Vnútroštátny súd chce v podstate vedieť, či má vývozca právo napadnúť rozhodnutie o uložení sankcie vychádzajúce z článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87, keď toto rozhodnutie bolo prijaté po výzve na vrátenie vývozných náhrad zdôvodnenej nepredložením dôkazu o uvedení výrobku na trh v tretej krajine určenia, pričom sa vývozca vráteniu náhrad nebránil.

34. Inými slovami, Finanzgericht Hamburg sa pýta, či sú rozhodnutím o vrátení vývozných náhrad, ktoré nebolo nijako napadnuté, splnené podmienky na uloženie predmetnej sankcie stanovenej v článku 11 ods. 1 prvom pododseku nariadenia č. 3665/87.

35. Nazdávam sa, že takýto záver nie je prípustný a že na prvú otázku je nevyhnutné odpovedať kladne.

36. Podľa mňa totiž nemožno rozhodnutie o uložení sankcie vydať z dôvodu, že, ako je to aj v prejednáwanej veci, hospodársky subjekt nedokázal predložiť dôkaz o prepustení výrobku do voľného obehu v tretej krajine určenia v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87.

37. Domnievam sa preto, že keď bolo rozhodnutie o vrátení náhrad prijaté z dôvodu porušenia článku 5 ods. 1 tohto nariadenia, nemohlo sa skúmať, či bola splnená podmienka na uloženie sankcie, teda či vývozca požiadal o vyššiu náhradu, ako je uplatniteľná náhrada. Zároveň splnenie tejto podmienky nemožno odvodiť len zo skutočnosti, že hospodársky subjekt nenapadol rozhodnutie o vrátení náhrad.

38. Preto sa nazdávam, že v takom prípade, aký je aj predmetom konania vo veci samej, musia byť vnútroštátne správne a súdne orgány oprávnené skúmať, či sú splnené podmienky na uloženie sankcie a najmä, či vývozca nepožadoval vyššiu než skutočne uplatniteľnú náhradu.

39. Tento svoj záver odvodzujem na jednej strane z obsahu článku 11 ods. 1 prvého

pododseku a ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 a na druhej strane z účelu nariadenia.

alebo zaplatenie peňažnej pokuty¹⁸. Touto sankciou teda možno na podnikateľa uvaliť zvlášť ťažké finančné bremeno, ktoré v niektorých prípadoch môže ohroziť aj jeho samotnú existenciu¹⁹.

1. Obsah článku 11 ods. 1 prvého pododseku a ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87

40. Pripomínam, že článok 11 ods. 1 prvý pododsek nariadenia č. 3665/87 stanovuje, že sankciu možno uložiť, „ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako skutočne uplatniteľná náhrada...“ [*neoficiálny preklad*]. V súlade s týmto ustanovením sa náhrada splatná pre príslušný vývoz znižuje buď o polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz,¹⁶ alebo o dvojnásobok tohto rozdielu, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje¹⁷.

41. Oproti výzve na vrátenie náhrad, ktorej cieľom je len odňatie neprávom získanej finančnej výhody, je predmetom sankcie buď výrazné zníženie uplatniteľnej náhrady,

42. Za týchto okolností sa mi zdá zásadné, aby sa hospodárskemu subjektu zaručila dostatočná právna ochrana a aby sa preto znenie článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 vykladalo prísne v súlade so zásadou zákonnosti a právnej istoty. Totiž, ako to už Súdny dvor mnohokrát uviedol, zásadu právnej istoty je nevyhnutné uplatňovať zvlášť dôrazne v prípadoch, keď predmetná právna úprava môže mať pre hospodársky subjekt finančné dôsledky²⁰.

43. Po prvé, z pojmov použitých v znení článku 11 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 vyplýva, že sankcie možno uložiť len v prípadoch, keď sa zistí, že „vývozca... požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako

16 — Pozri článok 11 ods. 1 prvý pododsek písm. a) nariadenia č. 3665/87.

17 — Tamže, písm. b).

18 — O prehľade všeobecných pravidiel týkajúcich sa opatrení (ako napr. vrátenie náhrad) a správnych sankcií pozri články 2, 4 a 5 nariadenia č. 2988/95.

19 — Pozri článok 11 ods. 1 prvý pododsek písm. a) a b) nariadenia č. 3665/87.

20 — Pozri najmä rozsudky z 9. júla 1981, *Gondrand Frères a Garancini*, 169/80, Zb. s. 1931, bod 17; z 15. decembra 1987, *Holandsko/Komisija*, 326/85, Zb. s. 5091, bod 24; z 22. februára 1989, *Komisija/Francúzsko a Veľká Británia*, 92/87 a 93/87, Zb. s. 405, bod 22; z 13. februára 1996, *Van Es Douane Agenten*, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27, a z 23. septembra 2003, *BGL*, C-78/01, Zb. s. I-9543, body 71 až 73.

skutočne uplatniteľná náhrada“ [*neoficiálny preklad*]²¹.

44. Táto podmienka, ktorú ako takú prevzal vo svojich prejudiciálnych otázkach vnútroštátny súd, je osobitne vymedzená.

45. Pojem „požadovaná náhrada“ je totiž v druhom pododseku uvedeného ustanovenia vymedzený ako „suma vypočítaná na základe informácií poskytnutých podľa ustanovení článku 3 alebo článku 25 ods. 2. [nariadenia č. 3665/87]“ [*neoficiálny preklad*]. V zmysle týchto ustanovení ide o informácie, ktoré sú obsiahnuté v dokumente použitom pri vývoze na účely preukázania toho, že sú splnené podmienky na získanie náhrady a ktoré sa týkajú najmä opisu výrobkov, ich hmotnosti a zloženia²². V tejto súvislosti, ako to v rozsudku zo 14. apríla 2005, Käserei Champignon Hofmeister zdôraznil Súdny dvor, „dokument alebo dokumenty obsahujúce údaje stanovené v uvedenom článku 3 alebo článku 25 ods. 2, na základe ktorých sa vypočíta suma náhrady, predstavujú žiadosť, ktorá spôsobuje v prípade nepravdivých informácií, že sa uplatní pokuta stanovená v uvedenom článku 11 ods. 1“²³.

46. Práve v tomto zmysle sa v treťom odôvodnení nariadenia č. 2945/94 v spojitosti s článkom 11 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 uvádza, že „ak vývozca predloží chybné informácie, na základe týchto informácií môže dôjsť k neoprávnenej platbe náhrad, pokiaľ sa chyba nezistí; ak sa chyba zistí, je prirodzené, aby sa vývozcomi uložila sankcia vo výške zodpovedajúcej pomernej časti náhrady, ktorú by dostal neoprávnene, keby chyba nebola zistená, a ak bola chybná informácia poskytnutá úmyselne, je tiež prirodzené, aby bola uložená väčšia sankcia“ [*neoficiálny preklad*]. V tomto smere zákonodarca Spoločenstva ukladá vývozcomi ako poslednému článku v reťazci výroby, spracovania a vývozu poľnohospodárskych výrobkov povinnosť predložiť vyhlásenie s presnými údajmi.

47. Preto sa nazdávam, že možnosť vydať rozhodnutie o uložení sankcie sa obmedzuje len na prípady, keď vývozca vo svojom vývoznom vyhlásení uvedie, či už nedopatrením alebo úmyselne, nepresné údaje. Inými slovami, nemyslím si, že by sa takáto sankcia mala uložiť vtedy, ako je to aj v prípade sporu vo veci samej, keď podnikateľ nedokáže predložiť dôkaz o splnení colných formalít týkajúcich sa dovozu výrobku do tretej krajiny určenia, ktorý vyžaduje článok 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87. Ak by sme pripustili opak, malo by to podľa mňa za následok množstvo problémov.

21 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

22 — Pozri článok 3 ods. 5 prvý pododsek a článok 25 ods. 2 prvý pododsek nariadenia č. 3665/87.

23 — C-385/03, Zb. s. I-2997, bod 22.

48. Predovšetkým, ako som to už skôr zdôraznil, takýto výklad by bol zjavne v rozpore so zásadou zákonnosti a zásadou právnej istoty. Respektíve, znamenal by dopĺňanie ustanovení do znenia článku 11 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 a zväčšenie dosahu tohto článku nad mieru, ktorú mal zákonodarca bezpochyby na mysli. Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že „sankciu, i keď nemá trestnoprávnu povahu, možno uložiť, iba ak spočíva na jasnom a jednoznačnom právnom základe“²⁴. Preto ak by zákonodarca Spoločenstva chcel ukladať sankciu aj za iných okolností, bol by v tomto smere akiste pristúpil k presnejšej formulácii článku 11 ods. 1 tohto nariadenia vzhľadom na to, že táto právna norma je jedným zo základných ustanovení systému zavedeného nariadením.

49. Ďalej sa domnievam, že by sa takýto výklad mohol dostať do kolízie so zásadou primeranosti sankcie, na ktorú poukazuje nielen piate odôvodnenie nariadenia č. 2945/94 a článok 2 ods. 1 nariadenia č. 2988/95, ale aj judikatúra Súdneho dvora²⁵. Súdny dvor vlastne mnohokrát prízvukoval ťažkosti, s ktorými sa vývozcovia môžu stretnúť pri získavaní colných dokladov od úradov tretieho štátu dovozu, na

ktoré nemôžu vyvíjať žiadny tlak²⁶. Preto by podľa mňa bolo s ohľadom na ťažkosti, s ktorými sa hospodárske subjekty stretávajú pri získavaní dôkazov požadovaných na základe článku 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87, uloženie sankcie v takom prípade neadekvátne.

50. Napokon vzhľadom na to, že Dvor audítorov Európskych spoločenstiev zistil veľké rozdiely medzi členskými štátmi pri overovaní a uznávaní dôkazov o doručení do miesta určenia²⁷, by takýmto výkladom podľa môjho názoru hrozilo porušenie zásady jednotného uplatňovania sankcie, na ktorú poukazuje piate odôvodnenie nariadenia č. 2945/94.

51. V tomto zmysle zo znenia článku 11 ods. 1 prvého a druhého pododseku nariadenia č. 3665/87 vyplýva, že sankciu nemožno uložiť vtedy, keď hospodársky subjekt nepredložil dôkaz požadovaný článkom 5 ods. 1 tohto nariadenia. Za týchto okolností usudzujem, že príslušný vnútro-

24 — Pozri najmä rozsudky z 25. septembra 1984, Könecke, 117/83, Zb. s. 3291, bod 11, a z 11. júla 2002, Käseerei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, bod 52.

25 — Pozri rozsudok z 11. júla 2002, Käseerei Champignon Hofmeister, už citovaný, body 59 až 68. V tejto veci Súdny dvor uznal primeranosť sankcie prijatej v súlade s článkom 11 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia č. 3665/87, ukladanej z dôvodu nepresnosti vyhlásenia.

26 — Pozri najmä rozsudky z 12. júla 1990, Philipp Brothers, C-155/89, Zb. s. I-3263, bod 27, a z 19. júna 2003, Eribrand, C-467/01, Zb. s. I-6471, bod 41.

27 — Zvláštna správa č. 7/2001 o vývozných náhradách — Miesto určenia a uvedenie na trh spolu s odpoveďami Komisie [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES C 314, 2001, s. 1, body 9 až 13). Dvor audítorov uviedol, že za dôkaz o splnení colných formalít týkajúcich sa uvedenia tovaru na trh možno uznať rôzne druhy dokladov, a teda, ako podotýka Dvor audítorov, čo sa týka ich uznávania, nejednotnosť žiadna harmonizácia.

štátny orgán nie je v rámci výzvy na vrátenie náhrad z dôvodu porušenia článku 5 ods. 1 uvedeného nariadenia oprávnený skúmať, či vývozca požadoval vyššiu náhradu, než je uplatniteľná náhrada.

52. Po druhé, nemyslím si, že by na splnenie podmienok na vydanie rozhodnutia o uložení sankcie postačovala skutočnosť, že hospodársky subjekt nenapadol spomínanú výzvu na vrátenie náhrad.

53. Totiž skutočnosť, že výzva na vrátenie náhrad nevedla k podaniu opravného prostriedku zo strany vývozcu a že nadobudla právoplatnosť, neznamená, že by tento podnikateľ požadoval vyššiu náhradu, než je skutočne uplatniteľná náhrada v zmysle článku 11 ods. 1 prvého a druhého pododseku nariadenia č. 3665/87.

54. Inými slovami, nepodanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o vrátení náhrad nemôže mať podľa mňa automaticky za následok vydanie rozhodnutia o uložení sankcie. Treba totiž zdôrazniť, že sankcia bola koncipovaná tak, aby ju bolo možné ukladať samostatne a nezávisle od akejkoľvek výzvy na vrátenie náhrad, a teda ju nemožno považovať len za nejaký vedľajší akt.

55. Z ustanovení článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 teda vyplýva, že príslušný vnútroštátny orgán môže prijať rozhodnutie o uložení sankcie, len čo sa „zistí“, že vývozca požiadal o vyššiu náhradu, než je skutočne uplatniteľná náhrada.

56. Za týchto okolností možno sankciu uložiť už pred tým, než sa hospodárskemu subjektu vyplatí akákoľvek vývozná náhrada. Ako to už v rámci výkladu toho istého ustanovenia zdôraznil Súdny dvor, zo znenia článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 vyplýva, že „zákonodarca Spoločenstva chcel, aby sa pokuta... uplatnila nie až potom, ako rozpočet Spoločenstva utrpí finančnú stratu vyplývajúcu z neoprávneného vyplatenia vývozných náhrad, ale v počiatocnom štádiu, keď vývozca podal nepravdivé informácie, aj keď by to nebolo úmyselne, vo svojej žiadosti o náhradu“ [*neoficiálny preklad*]²⁸.

57. Rozhodnutie o uložení sankcie však možno prijať aj po vyplatení vývozných náhrad. V takom prípade môžu nastať dve situácie.

28 — Pozri rozsudok zo 14. apríla 2005, Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, bod 34.

58. V prvom prípade môže príslušný vnútroštátny orgán zistiť chyby v poskytnutých údajoch a rozhodnúť nielen o vrátení neoprávnene získanej sumy, ale aj o uložení sankcie. Túto situáciu výslovne predpokladá článok 11 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 3665/87, ktorý, pripomínam, stanovuje, že „v prípade neoprávneného vyplatenia náhrady je príjemca povinný vrátiť neoprávnene získané sumy — *po zohľadnení sankcií uplatniteľných podľa odseku 1 prvého pododseku* —...“²⁹ [*neoficiálny preklad*]. Použitie výrazu „po zohľadnení“ podľa mňa znamená, že výzvu na vrátenie náhrad a rozhodnutie o uložení sankcie možno v tomto prípade uplatňovať kumulatívne.

59. Znenie článku 11 ods. 3 prvého pododseku však nijako nenapovedá, ako možno za daných okolností sklbiť systém vracania náhrad a sankčný systém. Možno len konštatovať, že v litere tohto ustanovenia niet žiadnej opory pre tvrdenie, že rozhodnutie o vrátení náhrad má váhu hlavného rozhodnutia a rozhodnutie o uložení sankcie je voči nemu len vedľajším aktom.

60. Za tejto situácie sa domnievam, že prináleží každému príslušnému vnútroštátnemu orgánu, aby v rámci procesnej autonómie, ktorú pri uplatňovaní systému vývoz-

ných náhrad požíva, prijímal rozhodnutia v záujme zachovania ochrany práv a záruk priznaných vývozcom.

61. V druhom prípade môže príslušný vnútroštátny správny orgán uložiť sankciu z dôvodu nepresnosti vyhlásenia, i keď už bolo rozhodnutie o vrátení náhrad prijaté z iného dôvodu. V tomto ohľade ide podľa mňa o dva rozdielne akty, ktoré ako také musia samy osebe podliehať dohľadu nad zákonnosťou zo strany vnútroštátnych správnych a súdnych orgánov.

62. Musím teda konštatovať, že obsah článku 11 ods. 1 prvého pododseku a ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87 bráni tomu, aby sa podmienka na uloženie sankcie spočívajúca v tom, že vývozca požiadal o vyššiu náhradu, než je uplatniteľná náhrada, skúmala v rámci výzvy na vrátenie náhrad z dôvodu porušenia článku 5 ods. 1 toho istého nariadenia alebo aby sa splnenie tejto podmienky odvodzovalo jednoducho od skutočnosti, že vývozca nenapadol predmetné rozhodnutie o vrátení náhrad.

63. Tento záver podľa môjho názoru potvrdzuje účel, ktorý sleduje nariadenie č. 3665/87.

29 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

2. Účel nariadenia č. 3665/87

možno len ťažko predpokladať, uložil zákonodarca Spoločenstva podnikateľovi povinnosť predkladať pod hrozbou finančného postihu vyhlásenie s presnými údajmi.

64. Z účelu nariadenia č. 3665/87 vyjadreného v názve a v prvom, druhom a piatom odôvodnení nariadenia č. 2945/94 vyplýva, že jeho poslaním je bojovať proti nezrovnalostiam a podvodom zisteným v súvislosti s vývoznými náhradami, a to zavedením na jednej strane systému vracania neoprávnene poskytnutých súm a na druhej strane sankčného systému³⁰. V súlade s deviatym odôvodnením nariadenia č. 2988/95 priradil zákonodarca Spoločenstva každému z týchto inštitútov „osobitný význam“.

66. Po druhé, nazdávam sa, že koncepcia rozhodnutia o uložení sankcie umožňuje, aby sa toto rozhodnutie vydávalo samostatne.

65. Po prvé, z tretieho odôvodnenia nariadenia č. 2945/94 vyplýva, že zavedenie správnej sankcie je odpoveďou na osobitný záujem zákonodarcu Spoločenstva efektívnejšie bojovať proti nezrovnalostiam a nedôslednostiam zisteným správnymi orgánmi vo vývozných vyhláseniach. Totiž, ako som to už zdôraznil, práve na základe tohto dokladu skúmajú príslušné vnútroštátne orgány existenciu nároku na náhradu a vypočítavajú jej výšku. Vzhľadom na to, že žiadosti o dotácie je toľko, že ich nemožno podrobiť systematickej a komplexnej kontrole, a že posilnenie prebiehajúcich šetrení

67. Zákonodarca Spoločenstva totiž zistil, že jednoduché vrátenie neoprávnene vyplatených súm neposkytuje finančným záujmom Spoločenstva účinnú ochranu. Na jednej strane rozhodnutie o vrátení náhrad nezaobráňuje možnej ujme na finančných záujmoch Spoločenstva, pretože ho možno samo osebe vydať až po vyplatení náhrad. Na druhej strane ani nedokáže odradiť hospodárske subjekty od nezodpovedného alebo odsúdeniahodného správania.

68. Zavedenie sankčného systému je teda odpoveďou na tieto dva problémy. Predovšetkým umožňuje lepšie chrániť finančné záujmy Spoločenstva, pretože, ako som to už naznačil vyššie, sankciu možno uložiť od okamihu, keď môžu chybné informácie spôsobiť ujmu, t. j. ešte pred tým, ako sa podnikateľovi poskytnú náhrada.

30 — Pozri rozsudky z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, bod 60, a zo 14. apríla 2005, Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, bod 27.

69. Ďalej, ako je to uvedené v druhom a piatom odôvodnení nariadenia č. 2945/94, táto sankcia má mať „odrádzajúci“ charakter. Preto oproti výzve na vrátenie náhrad nie je cieľom sankcie obnovenie zákonného stavu ani náhrada škody či odstránenie dôsledkov nezákonného aktu, ale postihnutie protiprávneho, či už nedbanlivého alebo úmyselného konania.

70. Vzhľadom na účel nariadenia č. 3665/87 a odlišnosť a nezávislosť cieľov, ktoré sledujú výzva na vrátenie náhrad a rozhodnutie o uložení sankcie, je podľa môjho názoru zrejmé, že sankcia uložená na základe článku 11 ods. 1 uvedeného nariadenia sa musí považovať za samostatný individuálny právny akt, ktorý v rámci systému zavedeného predmetnou právnou úpravou v plnom rozsahu zabezpečuje ochranu finančných záujmov Spoločenstva. Ak by sme teda rozhodnutie o uložení sankcie považovali za jednoduchý vedľajší právny akt vo vzťahu k rozhodnutiu o vrátení náhrad, pozbavili by sme ho tým plnej účinnosti, čo by bolo v rozpore s cieľom, ktorý si vytýčil zákonodarca Spoločenstva.

71. Preto som toho názoru, že účel nariadenia č. 3665/87 bráni tomu, aby sa podmienka na uloženie sankcie spočívala v tom, že vývozca požiadal o vyššiu náhradu, než je uplatniteľná náhrada, skúmala v rámci výzvy na vrátenie náhrad z dôvodu porušenia článku 5 ods. 1 toho istého nariadenia alebo

aby sa splnenie tejto podmienky odvodzovalo jednoducho od skutočnosti, že vývozca nenapadol predmetné rozhodnutie o vrátení náhrad.

72. Vzhľadom na uvedené skutočnosti som toho názoru, že nič nebráni tomu, aby vnútroštátne správne a súdne orgány skúmali, či vývozca skutočne požadoval vyššiu náhradu, ako je uplatniteľná náhrada v zmysle článku 11 ods. 1 prvého a druhého pododseku nariadenia č. 3665/87.

73. Na záver všetkých týchto úvah sa domnievam, že vnútroštátne správne a súdne orgány majú právo skúmať v konaní o opravnom prostriedku vedenom proti rozhodnutiu o uložení sankcie vydanému podľa článku 11 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87, či vývozca požadoval náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada, keď dôvodom rozhodnutia o vrátení náhrad prijatého na základe článku 11 ods. 3 prvého pododseku tohto nariadenia je nepredloženie dôkazu o dovoze výrobku do tretej krajiny určenia, ktorý vyžaduje článok 5 ods. 1 uvedeného nariadenia, pričom toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred prijatím rozhodnutia o uložení sankcie.

C — O druhej prejudiciálnej otázke

74. Vnútroštátny súd položil túto otázku len za predpokladu zápornej odpovede na prvú

otázku. Vzhľadom na odpoveď, ktorú navrhujem Súdnemu dvoru na prvú otázku, sa domnievam, že na druhú prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpovedať.

V — Návrh

75. So zreteľom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky Finanzgericht Hamburg odpovedal takto:

Vnútroštátne orgány a súdy majú v rámci konania o opravnom prostriedku vedeného proti rozhodnutiu o uložení sankcie, ktoré sa zakladá na článku 11 ods. 1 prvom pododseku nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*], zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 2945/94 z 2. decembra 1994, ktorým sa mení nariadenie č. 3665/87 v prípade spätného získania neoprávnene vyplatených súm a sankcií [*neoficiálny preklad*], právo skúmať, či vývozca požadoval náhradu, ktorá bola vyššia ako uplatniteľná náhrada, keď dôvodom rozhodnutia o vrátení náhrad prijatého na základe článku 11 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 3665/87, zmeneného a doplneného nariadením č. 2945/94, je nepredloženie dôkazu o dovoze výrobku do tretej krajiny určenia, ktorý vyžaduje článok 5 ods. 1 uvedeného nariadenia, a keď už toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred prijatím rozhodnutia o uložení sankcie.